

1. Король А.В. Дидактичний матеріал із логопедичного обстеження мовленнєвого розвитку дитини: мовленнєва картка з картинками: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2023. 24, [8] с.: іл., вкладка.
2. Король А. В. Дистанційно-інтерактивні форми взаємодії логопеда з педагогами та батьками як умова підвищення результативності корекційно-розвиткового процесу. *Young Scientist*. 2018. № 5.2 (57.2). С. 54-56.
3. Король А.В. Дистанційно-інтерактивні форми як вид просвітницької діяльності вчителя-логопеда. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія*. Вип. 8, 2017. Т.1. С. 54-56.
4. Король А.В. Формування дистанційно-інтерактивного середовища підтримки батьків дошкільників з особливими мовленнєвими потребами: дис. ... доктора філософії. Київ, 2023. 304 с.
5. Сайт громадської організації ЛогоКлуб. URL: <https://www.logoclub.com.ua/>
6. Balasundaram P, Avulakunta ID. Bayley Scales Of Infant and Toddler Development. [Updated 2022 Nov 21]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK567715/>
7. Del Rosario, C., Slevin, M., Molloy, E. J., Quigley, J., & Nixon, E. How to use the Bayley Scales of Infant and Toddler Development. *Archives of disease in childhood. Education and practice edition*, 2021. 106(2). p. 108–112. URL: <https://doi.org/10.1136/archdischild-2020-319063>
8. Frankenburg, W. K., Dodds, J., Archer, P., Shapiro, H., & Bresnick, B. The Denver II: a major revision and restandardization of the Denver Developmental Screening Test. *Pediatrics*, 1992. 89(1). 91–97.
9. Kiphard, Ernst J. Steps of development: A guide to checking a child's development from birth to four. Broadstairs: Borgmann, 1990. 136 p.
10. Sinnhuber, Helga. Sensomotorische Förderdiagnostik: Ein Praxishandbuch zur Entwicklungsüberprüfung und Entwicklungsförderung für Kinder von 4-7 1/2 Jahren. Dortmund, 2021. 256 p.
11. Squires, J., & Bricker, D. *Ages & Stages Questionnaires, Third Edition (ASQ-3)*. Paul H. Brookes Publishing Co. 2009. 191 p.
12. Theodor Alexander Hellbrügge. Munich Functional Developmental Diagnosis: (new Born - 12 Months; 12 Months - 36 Months). Munich: Indo-German Project «Surya Jyothi», 1978.

РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНИХ ШКІЛ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ШВЕЦІЇ

Анастасія Обозюк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: О. В. Жовнич, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

THE ROLE OF INCLUSIVE SCHOOLS IN THE SOCIAL ADAPTATION OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS: THE SWEDISH EXPERIENCE

Anastasia Oboziuk, master's student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У доповіді розглядається роль інклюзивних шкіл у соціальній адаптації дітей з особливими освітніми потребами на прикладі досвіду Швеції. Аналізуються ключові аспекти шведської моделі інклюзивної освіти, її переваги та виклики.

Ключові слова: інклюзивна освіта, соціальна адаптація, діти з особливими освітніми потребами, Швеція, європейський досвід.

Abstract. The report examines the role of inclusive schools in the social adaptation of children with special educational needs, using the experience of Sweden as an example. The key aspects of the Swedish model of inclusive education, its advantages and challenges are analyzed.

Key words: inclusive education, social adaptation, children with special educational needs, Sweden, European experience.

У сучасному світі, де повага до людської гідності та рівноправ'я набуває все більшого значення, інтегрована освіта розглядається не лише як метод навчання, але й як засадничий принцип розвитку соціуму. Це відображення прагнення до формування такого суспільства, де кожна особистість, незалежно від її фізичних, когнітивних чи соціальних особливостей, має можливість повністю розкрити свій потенціал. Інклюзія в освіті – це не тільки про доступ до навчальних закладів, але й про створення такого освітнього середовища, де кожна дитина відчуває себе прийнятою, цінною та здатною до розвитку.

В умовах глобалізації та зростаючого різноманіття суспільства, інклюзивна освіта стає ключовим елементом для побудови справедливого та гармонійного співтовариства. Вона передбачає не тільки включення дітей з особливими освітніми потребами (ООП) до загальноосвітніх закладів, але й реформування самих освітніх систем, щоб вони відповідали потребам кожної дитини. Це вимагає від суспільства не лише зміни підходів до навчання, але й переосмислення ставлення до різноманітності, розвитку толерантності та емпатії.

Інклюзивна освіта – це не тільки право кожної дитини на якісну освіту, але й вклад у майбутнє суспільства. Вона сприяє зміцненню соціальної єдності, зменшенню дискримінації та стигматизації, а також формуванню активних та відповідальних громадян.

Інклюзія передбачає, що кожна дитина, незалежно від її фізичних, когнітивних чи соціальних особливостей, має право на якісну освіту в загальноосвітньому просторі. У цьому контексті, досвід країн, які досягли значних успіхів у впровадженні інклюзивної освіти, є надзвичайно цінним для України. Існує чимало країн, які успішно реалізували якісну інтегровану освіту: Швеція, Канада, Данія, Бельгія, ЮАР, Іспанія, США та Великобританія. Досвід Швеції, країни з давніми традиціями соціальної справедливості, є надзвичайно цінним у цьому контексті. Швеція вважається однією з найбільш прогресивних країн у сфері інтеграції дітей з особливими освітніми потребами (ООП) до загальноосвітніх шкіл [1, с. 15]. У цій статті буде розглянуто досвід Швеції щодо впровадження інклюзивної освіти, її вплив на соціальну адаптацію дітей з ООП та основні методи й інструменти, що застосовуються у шведських школах.

Шведська модель інклюзивної освіти базується на трьох основних принципах: рівноправ'я, доступності та залучення [2; 6]. Рівноправ'я означає, що кожна дитина має право на освіту, яка відповідає її потребам. Доступність передбачає адаптацію освітнього середовища для всіх учнів, а залучення – активну участь кожної дитини в освітньому процесі та шкільному житті. Ключовим елементом шведської моделі є інтеграція дітей з особливими освітніми потребами (ООП) до загальноосвітніх шкіл [3]. Це дозволяє їм навчатися разом зі своїми однолітками, розвивати соціальні навички, будувати дружні стосунки та відчувати себе повноцінними членами суспільства.

Однією з ключових переваг шведської системи є її адаптивність. Для кожної дитини з ООП розробляється індивідуальний навчальний план, який враховує її унікальні потреби та особливості [4]. У школах працюють команди фахівців: педагоги, психологи, соціальні працівники та асистенти, які надають підтримку дітям з ООП та сприяють їхній адаптації до освітнього процесу [5]. Важливим аспектом шведської моделі є також тісна взаємодія між

школою, родиною та громадою [7, с. 42]. Батьки активно залучаються до процесу навчання та виховання дітей, а громада підтримує школи у створенні інклюзивного середовища.

Однак, незважаючи на значні успіхи, шведська система інклюзивної освіти стикається з певними труднощами. Однією з них є брак достатньої кількості професіоналів, які мають досвід роботи з дітьми з ООП. Крім того, деякі школи відчувають складнощі з пристосуванням навчального простору до вимог усіх школярів. *Попри зазначені виклики, шведський досвід є цінним орієнтиром для інших держав, які прагнуть збудувати ефективну систему інклюзивної освіти. Він показує, що інклюзія не лише можлива, а й вкрай необхідна для надання рівних перспектив усім дітям.*

Інклюзивна освіта відіграє важливу роль у соціальній адаптації дітей з особливими освітніми потребами. Основними компонентами системи є: індивідуальний підхід до навчання, комплексна підтримка, співпраця між школою, сім'єю та громадою, а також адаптація освітнього середовища. Досвід Швеції демонструє, що за умови правильного підходу та достатньої підтримки інклюзивна освіта може стати потужним інструментом для соціальної адаптації дітей з особливими потребами.

Досвід Швеції вказує на надзвичайну роль інклюзивних шкіл у процесі соціальної інтеграції дітей, які потребують особливої освітньої підтримки. Застосовуючи індивідуалізований підхід, професійну підтримку з боку педагогічного колективу та використовуючи інтерактивні методики навчання, ці діти отримують можливість ефективно влитися в життя суспільства. Україна має потенціал використати цей досвід для вдосконалення власної системи інклюзивної освіти, враховуючи особливості та потреби нашої країни.

Шведська система інклюзії акцентує на ранньому втручанні, що дозволяє виявляти та коригувати проблеми розвитку на ранніх етапах. Особлива увага приділяється підготовці педагогів, які працюють з дітьми з ООП, через спеціалізовані курси та тренінги. У школах активно використовуються сучасні технології для підтримки навчання та соціальної адаптації дітей з ООП. Важливим є також створення позитивного соціального клімату в школах, де кожен учень відчуває себе прийнятим та підтриманим.

Однак, існують виклики, такі як недостатнє фінансування, стереотипи у суспільстві та нестача кваліфікованих фахівців. Для їх подолання необхідно збільшити державне фінансування, проводити інформаційні кампанії та стимулювати підготовку фахівців. Крім того, важливо розвивати партнерство між школами, батьками та громадськими організаціями для створення ефективної системи підтримки дітей з ООП. Також, для успішної інклюзії необхідна адаптація навчальних програм та методик, щоб вони відповідали потребам кожної дитини з ООП. Важливим є створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти, де можна отримати консультації та методичну допомогу.

Безсумнівно, шведський досвід інклюзивної освіти відкриває перед нами не просто модель, а цілу філософію, де кожна дитина, незалежно від її особливостей, є повноцінним учасником освітнього процесу. Це не лише про надання рівних можливостей, а й про створення суспільства, де різноманітність є цінністю, а не перешкодою. Інклюзія в Швеції – це не просто включення дітей з ООП до звичайних шкіл, це глибока трансформація самої сутності освіти, де індивідуальні потреби кожної дитини стають пріоритетом.

Шведська система показує, що справжня інклюзія не обмежується лише адаптацією освітнього простору, але й вимагає трансформації суспільних поглядів. Це процес, який потребує постійного обміну думками між навчальним закладом, сім'єю та суспільством, де кожен учасник активно сприяє створенню інклюзивного середовища. Важливо усвідомлювати, що інклюзія – це не одноразова дія, а безперервний шлях розвитку, де кожен крок вперед відкриває нові можливості для особистісного зростання та вдосконалення.

Для України, яка прагне розвивати власну інклюзивну освіту, шведський досвід є не лише джерелом натхнення, а й практичним керівництвом. Він демонструє, що успішна інклюзія вимагає системного підходу, де кожна деталь має значення: від підготовки

педагогів до адаптації навчальних програм, від створення доступного середовища до розвитку співпраці з батьками та суспільством.

Однак, найважливіше, що ми можемо запозичити у Швеції, – це глибоке розуміння того, що інклюзія – це не лише про дітей з ООП, це про нас усіх. Це про формування суспільства, де кожен відчуває себе прийнятим та цінним, де різноманітність є джерелом сили, а не слабкості. Інклюзія – це не лише право кожної дитини на освіту, це наше спільне прагнення до побудови справедливого та гармонійного суспільства, де кожен має можливість реалізувати свій потенціал.

Список використаних джерел

1. Бондар, В. І. (2018). Інклюзивна освіта: сутність та особливості організації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, (8 (82)), 15-22. [1, с. 15]
2. Закон України «Про освіту» (2017). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380.
3. Іванова, О. В. (2019). Інклюзивна освіта: світовий досвід та українські реалії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*, (2 (45)), 112-116.
4. Колупасва, А. А. (2017). Інклюзивна освіта: від основ до практики. *Видавничий дім «Освіта»*.
5. Мартиненко, С. М. (2018). Інклюзивна освіта: теоретико-методологічні аспекти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, (1), 38-44.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».
7. Софій, Н. З. (2016). Інклюзивна освіта: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*, (2 (39)), 41-44. [7, с. 42]

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Оксана Поясик, кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри педагогіки і психології, Коломийський навчально-науковий інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
м. Коломия, Україна

PEDAGOGICAL APPROACH TO THE SOCIAL INTEGRATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS IN THE CONTEXT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Oksana Poyasyk, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Education Science and Psychology Department, Kolomyia Educational and Research Institute of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Kolomyia, Ukraine

Анотація. У статті аналізується педагогічний підхід до соціальної інтеграції дітей з особливими потребами в умовах Нової української школи. Основну увагу приділено інклюзивній освіті, яка забезпечує рівні можливості для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні потреби. Підкреслюється важливість співпраці вчителів, фахівців і батьків для успішної інтеграції дітей у загальноосвітнє середовище.

Ключові слова: інклюзія, учні з особливими потребами, освітній процес.

Abstract. The paper deals with the pedagogical approach to the social integration of children with special needs under the New Ukrainian School. The focus is on inclusive education,